

Välisministeeriumi
raamatupidamine ja tehingute
seaduslikkus 2015. aastal

Välisministeeriumi raamatupidamine ja tehingute seaduslikkus 2015. aastal

Kokkuvõte auditeerimise tulemustest

Mida me auditeerisime?

Alates 2015. aastast koostavad ministeeriumid, põhiseaduslikud institutsioonid (v.a Riigikontroll) ja Riigikantslei täiemahulise majandusaasta aruande asemel ainult bilansi ja tulemiaruaruande ning riigieelarve täitmise aruande ja tegevuskava täitmise aruande. Sellega seoses on muutunud ka Riigikontrolli auditi ulatus ja käsitusviis.

Riigieelarve seadus kohustab Riigikontrolli igal aastal auditeerima riigi raamatupidamise aastaaruande õigsust (varem kõigi riigiraamatupidamiskohustuslaste aastaaruannete õigsust) ning riigi tehingute seaduslikkust. Riigi raamatupidamise aastaaruandesse konsolideeritakse kõigi riigiraamatupidamiskohustuslaste, riigi äriühingute, riigi asutatud sihtasutuste ning riigi tulundusasutuse finantsaruanded, kus on kajastatud tehtud majandustehinguid.

Välisministeeriumi raamatupidamise korralduse ja tehingute seaduslikkuse audit on osa riigi raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja riigi tehingute seaduslikkuse hindamisest. Selleks, et anda hinnang riigi raamatupidamise aastaaruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele, tegi Riigikontroll audititoiminguid Välisministeeriumis, kontrollides

- 2015. aastal sooritatud majandustehingute vastavust riigieelarve seadustele, riigivaraseadusele ja riigihangete seadusele ning
- auditeeritud tegevusvaldkondades raamatupidamise korralduse vastavust raamatupidamise heale tavale.

Mida me auditi tulemusel järeldasime?

Riigikontrolli hinnangul on Välisministeeriumi raamatupidamise korraldus auditeeritud tegevusvaldkondades heal tasemel, olles kooskõlas raamatupidamise hea tavaga, sh riigi raamatupidamise üldeeskirja ja raamatupidamise seadusega.

Välisministeeriumi 2015. aasta eelarvekulud ja investeeringud olid kokku 64,8 miljonit eurot ning tulud 4,8 miljonit eurot.

Riigikontrolli arvates on Välisministeeriumi majandustehingud olulises osas sooritatud kooskõlas riigieelarve seadusega, 2015. aasta riigieelarve seadusega ning 2015. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadusega.

Riigikontrolli hinnangul on Välisministeerium tulude kogumisel olulises osas järginud õigusaktides sätestatud põhimõtteid.

Riigikontrolli hinnangul on Välisministeerium riigivara soetamisel, kasutamisel ja mahakandmisel olulises osas järginud riigivaraseaduse põhimõtteid.

Riigikontrolli hinnangul on Välisministeerium olulises osas järginud riigihangete seaduse põhimõtteid.

Sisukord

Riigikontrolli järeldused auditeeritud valdkondade kohta	4
Ministeeriumi raamatupidamise korraldus on heal tasemel	4
Ministeeriumi majandustehingud on valdavalt seaduslikud	4
Ministeerium on tulude kogumisel järginud õigusakte	4
Ministeerium on teinud tegevuskulusid ja investeeringuid üldjuhul sihipäraselt	5
Ministeeriumi varasid on soetatud, kasutatud ja võõrandatud kooskõlas asjakohaste õigusaktidega	5
Ministeerium on üldjuhul järginud riigihangete seadust	6
Riigikontrolli tähelepanekud ja järeldused	7
Välisministeerium pole korraldanud kõiki riigihangete seadusega nõutud hankemenetlusi	7
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia investeeringute planeerimine ja investeeringuraha kasutamine ministeeriumis on heal tasemel	7
Riigikontrolli soovitus ja välisministri vastus	9
Auditi iseloomustus	10
Riigikontrolli varasemaid auditeid Välisministeeriumi raamatupidamise valdkonnas	13
Lisa 1. Hinnangu andmise kriteeriumid	14

Riigikontrolli järeldused auditeeritud valdkondade kohta

Raamatupidamisarvestus

Ministeeriumi raamatupidamise korraldus on heal tasemel

1. Riigikontroll leiab, et raamatupidamisarvestus on Välisministeeriumi auditeeritud valdkondades korraldatud hästi – raamatupidamist reguleerivad korrad on kehtestatud, neid on ajakohastatud ning neist on kinni peetud.

Ministeeriumi majandustehingud on valdavalt seaduslikud

2. Järgnevas tabelis 1 on antud ülevaade sellest, milliseid valdkondi Riigikontroll auditeeris ning millised olid peamised järeldused kontrollitud valdkondade kohta. Valdkondade rahaline maht, mis on esitatud sulgudes iga valdkonna järel, on võetud Välisministeeriumi 2015. aasta riigieelarve täitmise aruandest.

Tabel 1. Auditeeritud tegevusvaldkonnad

Tehingute seaduslikkus

Auditeeritud valdkond	Auditeeritud asutus	Kas tehingute tegemisel on järgitud lisas 1 toodud õigusaktide põhimõtteid?
Tulude kogumine (4 765 274 eurot)		
Riigilõivud	ministeerium	Jah
Toetuste andmine (18 955 093 eurot)		
Antud toetused tegevuskuludeks	ministeerium	Jah
Liikmemaksud	ministeerium	Jah
Tegevuskulude tegemine (40 663 667 eurot)		
Tööjõukulud	ministeerium	Jah
Majandamiskulud, sh hanked	ministeerium	Jah, v.a punktides 12–14 toodud tähelepaneku puhul
Tehingud riigivaraga, sh investeeritud 5 137 476 eurot		
Investeeringud, sh hanked	ministeerium	Jah
Varade võõrandamine	ministeerium	Jah
Varade äraandmine	ministeerium	Jah
Varade mahakandmine	ministeerium	Jah

Ministeerium on tulude kogumisel järginud õigusakte

Tulude kogumine

3. Välisministeeriumi kogutud tulud olid 2015. aasta eelarve täitmise aruande järgi 4,8 miljonit eurot ja need on 2014. aasta tuludega võrreldes vähenenud 2,6 miljoni euro võrra.

4. Auditi käigus selgitati, kas Välisministeeriumi sisekontrollisüsteem, sh töökorraldus, loob piisava aluse, et tulude kogumisel järgitaks riigivaraseaduses sätestatud üldpõhimõtteid. Audiitorid jõudsid järgmiste järeldusteni:

- Üldiselt loob ministeeriumi sisekontrollisüsteem piisava aluse riigivaraseaduse üldpõhimõtete järgimiseks tulude kogumisel.
- Ministeeriumis on riigilõivu tehinguid tehtud õigusaktide ja viisade väljastamise lihtsustamise lepingutega kooskõlas ning läbipaistvalt ja kontrollitavalt, seejuures on laekunud raha kantud riigieelarve tuludesse.

Ministeerium on teinud tegevuskulusid ja investeeringuid üldjuhul sihipäraselt

Tegevuskulude ja investeeringute tegemine

5. Ministeeriumile oli 2015. aastal riigieelarves tegevuskuludeks ette nähtud 61,8 miljonit (sh eelmisest eelarveaastast oli üle toodud 1,2 miljonit eurot). Sellest kulutati 2015. aastal 59,6 miljonit eurot ning võrreldes 2014. aastaga suurenesid kulud 3,0 miljoni euro võrra. Järgmisse eelarveaastasse viidi tegevuskuludeks ette nähtud raha kokku üle 1,0 miljoni euro ulatuses ning selle raha üleviimist on Riigikontrolli arvates piisavalt põhjendatud.
6. Ministeeriumis oli planeeritud teha investeeringuid 6,2 miljoni euro eest (sh eelmisest eelarveaastast oli üle toodud 3,3 miljonit eurot), millest investeeriti 5,1 miljonit eurot. Peamiselt investeeriti Eesti suursaatkonna hoone renoveerimisse nii Londonis kui ka Moskvas ning Eesti alalise esinduse hoonesse Brüsselis. Järgmisse eelarveaastasse viidi investeeringuprojektide kasutamata raha üle kokku 1,1 miljonit eurot ning selle summa üleviimine on seotud peamiselt väljamaksete lükkumisega 2016. aasta algusesse.
7. Auditi käigus selgitati, kas Välisministeeriumi sisekontrollisüsteem, sh töökorraldus, loob piisava aluse eraldatud raha sihipäraseks kasutamiseks. Audiitorid jõudsid järgmiste järeldusteni:
 - Üldiselt loob ministeeriumi sisekontrollisüsteem, sh töökorraldus, piisava aluse raha sihipäraseks kasutamiseks.
 - Investeeringuteks eraldatud raha on üldjuhul kasutatud sihipäraselt.
 - Toetuste andmisel summas 12,5 miljonit eurot ja liikmemaksude tasumisel summas 6,4 miljonit eurot on järgitud 2015. aasta riigieelarve seadust ning Vabariigi Valitsuse määrust „Arengu- ja humanitaarabi andmise tingimused ja kord“.
 - 2015. aastal majandamiskuludeks kasutatud 24,7 miljonit on kulutatud sihipäraselt, eelarvest on kinni peetud ning ettemaksed ja tehtud kulutused on põhjendatud.
 - 2015. aastal tööjõukuludeks kasutatud 15,9 miljonit on kulutatud sihipäraselt, kulutuste tegemisel on peetud kinni eelarve piirmääradest.

Ministeeriumi varasid on soetatud, kasutatud ja võõrandatud kooskõlas asjakohaste õigusaktidega

Ministeeriumi varad

8. Auditi käigus selgitati, kas ministeeriumi immateriaalseid ja materiaalseid varasid on soetatud, kasutatud ja võõrandatud kooskõlas

kehtivate õigusaktidega. Riigikontrolli audiitorid osalesid valikuliselt ministeeriumi korraldatud inventuurides, tutvusid inventuure reguleerivate kordadega ja 2015. aasta lõpus korraldatud inventuuride dokumentatsiooniga. Samuti kontrollisid audiitorid varade soetamisel ja võõrandamisel tehtud tehinguid.

9. Auditi tulemusel tehti järgmised järeldused:

- Varad on Välisministeeriumis 2015. aastal soetatud kehtivate reeglite kohaselt.
- Varade kasutamisel ja majandamisel ei tuvastatud olulisi puudusi. Vaatamata sellele, et aastasiseste audititoimingute tulemusena koostatud märgukirjas tehti tähelepanek inventuuri korralduse kohta (kohustuste lahususe tagamine ja inventuuri tulemuste kinnitamine), saab inventuuride tulemusi pidada usaldusväärseks.
- Varade võõrandamisel, äraandmisel ja mahakandmisel on ministeerium käitunud heaperemehelikult ning toiminud kehtivate reeglite kohaselt.

10. Vaatamata sellele, et esineb üksikuid puudusi inventuuride korraldamises, on Riigikontrolli arvates varade soetamise, kasutamise ja võõrandamise korraldus Välisministeeriumis heal tasemel.

Ministeerium on üldjuhul järginud riigihangete seadust

Ministeeriumi hanked

11. Riigikontroll auditeeris ministeeriumi soetusi, keskendudes riigihangete seaduse järgimisele. Seejuures analüüsiti riigihangete menetlust puudutavat sisekontrollisüsteemi ning hinnati valitud tehingute puhul, kas korraldatud hanked on kooskõlas nii riigihangete seaduse kui ka ministeeriumi sisekordadega. Kontrolli tulemusel tegi Riigikontroll järgmised järeldused:

- Riigikontrolli hinnangul on ministeerium loonud hankemenetluse korraldamiseks piisava kontrollisüsteemi, s.t et hangete tegemist reguleerivad korrad on asja- ja ajakohased ning kooskõlas riigihangete seadusega; sisse seatud sisekontrollisüsteemi puhul on võetud arvesse pettuse- ja korruptsiooniriski minimeerimist. Olemas on hankeplaan, seda uuendatakse regulaarselt ning viiakse ellu vastavalt ajakavale.
- Riigikontrolli hinnangul on ministeerium auditeeritud soetuste puhul järginud riigihangete seaduse üldpõhimõtteid, v.a punktides 12–14 nimetatud eksimuste puhul.
- Kontrollitud hangete ulatuses oli ministeerium järginud kehtestatud sisekontrollisüsteemi ja riigihangete seaduse põhimõtteid.

Riigikontrolli tähelepanekud ja järeldused

Välisministeerium pole korraldanud kõiki riigihangete seadusega nõutud hankemenetlusi

Teadmiseks, et

riigihangete seaduse kohaselt peab korraldama lihthanke, kui tellitakse asju või teenuseid enam kui 10 000 euro (km-ta) eest, ning riigihangete seaduses toodud menetluse, kui tellitakse asju või teenuseid enam kui 40 000 euro (km-ta) eest.

12. Riigikontroll tuvastas, et ministeerium on 2015. aastal tellinud teenuseid üle [piirmäära](#), korraldamata selleks riigihangete seadusega nõutud lihthankeid. Hankeid on alustatud 2016. aasta esimeses kvartalis.

13. Auditi käigus tuvastas Riigikontroll järgmised korraldamata lihthanked: ministeerium on soetanud ventilatsiooni- ja kliimaseadmete hooldust Eesti Vabariigi suursaatkonnas Moskvas vähemalt 34 448 euro väärtuses ja koristusteenust Eesti Vabariigi suursaatkonnas Helsingis vähemalt 18 238 euro väärtuses selleks riigihangete seaduses nõutud lihthankeid korraldamata.

14. Riigikontrolli hinnangul ei ole hankeid korraldamata tagatud riigihangete seaduse eesmärk ehk ei ole tagatud raha läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning olemasolevate konkurentsitingimuste efektiivne ärakasutamine.

15. Lisaks on ministeerium tellinud reisikorraldusteenust vähemalt 1 295 921 euro väärtuses ja kolimisteenust vähemalt 181 384 euro väärtuses. Selle teenuse saamiseks viidi küll 2015. aastal läbi vastavalt avatud hankemenetlus ja lihtsustatud korras tellitava teenuse menetlus, mis aga lõpetati hankemenetluse ebaõnnestumise tõttu.

16. **Riigikontrolli soovitus välisministrile:** planeerida ja korraldada kaupade ostmiseks ja teenuste tellimiseks vajalikud lihthanked, et tagada raha läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine.

Välisministri vastus: Kontrolliaruande eelnõu sisaldas tähelepanekut ja soovitusi planeerida ja korraldada kaupade ostmiseks ja teenuste tellimiseks vajalikud lihthanked, et tagada raha läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine.

Võtame soovitusel täitmiseks ja jälgime kogusumma kujunemist edaspidi põhjalikumalt, seda eriti välisesindustes. Märkime, et hankemenetlus koristusteenuse tellimiseks Eesti Vabariigi suursaatkonnas Helsingis on käesolevaks ajaks läbi viidud ning ülejäänud hankemenetlused teostamisel või ettevalmistamisel.

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia investeeringute planeerimine ja investeeringuraha kasutamine ministeeriumis on heal tasemel

Investeeringud IKTsse

17. Riigikontroll on oma iga-aastastes auditites järjepidevalt analüüsinud riigieelarve koostamise protsessi. Sel aastal pööras Riigikontroll auditi käigus süvendatud tähelepanu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) investeeringutele ministeeriumis. Selleks analüüsisid audiitorid 2015. aasta IKT-investeeringute planeerimist ning IKT-investeeringuteks ettenähtud raha kasutamist.

18. Auditi eesmärk oli selgitada välja, milline on IKT-investeeringute planeerimise protsess (kuidas seatakse prioriteedid ja kuidas valitakse tegevused, millesse investeeritakse, kuidas protsessi juhitakse), millistest

arengukavadest ja strateegiatest lähtutakse (olulisemate ja mahukamate tegevuste puhul), kuidas ja mis allikatest kujuneb IKT-investeeringute lõplik eelarve, kuidas jälgitakse eelarve kasutamist ning reageeritakse muutunud vajadustele.

19. Riigikontrolli hinnangul on ministeeriumi IKT-investeeringute planeerimine hästi korraldatud, kui

- investeeringuvajadused on kirjeldatud investeeringuvajaduse kavas, mis hõlmab eelarveaastast pikemat perioodi ning milles toodud olulisemad valdkonnad ja/või projektid on kooskõlas ministeeriumi arengukavadega ja kogu riiki hõlmava dokumendiga „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“;
- ministeeriumi valitsemisalas on eelarve planeerimine ja jälgimine ühtse juhtimise all;
- valitsemisala prioriteetsed IKT-valdkonnad ja/või -projektid, millesse lähiaastate jooksul investeeritakse, on kokku lepitud ning
- eelarve kasutamist jälgitakse sobiva sagedusega, eelarvet korrigeeritakse vajaduse ilmnemisel.

20. Välisministeeriumi IKT-investeeringute juhtimist võib pidada heaks, sest ministeeriumi vajadused on selgitatud ja IKT-investeeringute eelarvetaotluste aluseks on läbimõeldud pikaajaline kava. IKT investeeringud on koondatud infotehnoloogia osakonda.

21. Investeeringute elluviimist jälgitakse, vajaduse korral suunatakse järelejäänud raha teistele projektidele. Planeerimine on heal tasemel, seda kinnitavad asjaolud, et kavandatud investeeringuprojekte viiakse ellu tähtjaks ja kavandatud 27-st infotehnoloogia osakonna hankest lükkus järgmisesse aastasse ainult üks hange.

22. 2015. aasta IKT investeeringute eelarve oli 568 348 eurot (sh 2014. aastast ülekantud 133 348 eurot), sellest kulutati 404 579 eurot ehk 71%. Eelarve jääk kanti täies mahus üle järgmisesse eelarveaastasse. Ülekandmise põhjusteks oli ühe hanke edasilükkumine järgmisesse aastasse ning nii ühe riistvara- kui ka tarkvaratarne viibimine. Lisaks investeeringutele tehti ministeeriumis IKTga seonduvaid majanduskulusid summas 904 069 eurot.

Teadmiseks, et

suuremad IKT investeeringud olid järgmised:

- riistvara 165 833 eurot;
- strateegilise kauba infosüsteem 90 000 eurot;
- Sec-Sys-i lahenduse väljatöötamine 57 240 eurot ja
- dokumendihaldussüsteemi arendustööd 27 360 eurot.

/allkirjastatud digitaalselt/

Krista Zibo
finantsauditi osakonna peakontrolör

Riigikontrolli soovitus ja välisministri vastus

Riigikontroll tegi auditi tulemusel Välisministeeriumile soovitus riigihangete korraldamise kohta. Välisminister saatis 17.06.2016 oma vastuse Riigikontrolli auditiaruande eelnõule.

Välisministeeriumi üldine kommentaar auditiaruande kohta

Täname Teid kontrolliaruande eelnõus „Välisministeeriumi raamatupidamise ja tehingute seaduslikkus 2015. aastal“ sisaldunud tähelepanekute, hinnangute ja soovitus eest.

Riigikontrolli soovitus	Auditeeritu vastus
Riigihangete planeerimine 16. Riigikontrolli soovitus välisministrile: planeerida ja korraldada kaupade ostmiseks ja teenuste tellimiseks vajalikud lihthanked, et tagada raha läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine. p-d 12-14	Kontrolliaruande eelnõu sisaldas tähelepanekut ja soovitus planeerida ja korraldada kaupade ostmiseks ja teenuste tellimiseks vajalikud lihthanked, et tagada raha läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine. Võtame soovitusel täitmiseks ja jälgime kogusumma kujunemist edaspidi põhjalikumalt, seda eriti välisesindustes. Märkime, et hankemenetlus koristusteenuse tellimiseks Eesti Vabariigi suursaatkonnas Helsingis on käesolevaks ajaks läbi viidud ning ülejäänud hankemenetlused teostamisel või ettevalmistamisel.

Auditi iseloomustus

Auditi eesmärk

Tulenevalt riigieelarve seadusest on Riigikontrolli kohustuseks auditeerida riigi raamatupidamise aastaaruannet. Samuti tuleb Riigikontrollil kontrollida riigi tehingute seaduslikkust. Ministeeriumi raamatupidamise ja tehingute seaduslikkuse audit on riigi raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditi üheks aluseks.

Ministeeriumi auditi eesmärk on avaldada arvamust ministeeriumi tehingute seaduslikkuse kohta.

Auditi ulatus ja käsitusviis

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI (Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon) auditistandarditega, milles on käsitletud nii finantsaruannete kui ka tehingute seaduslikkuse auditeerimist finantsaruannete auditi raames. Nende standardite järgi tuleb audit kavandada ja sooritada viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi väärkajastamisi ja tehingud on olulises osas kooskõlas lisa 1 A-osas nimetatud õigusaktidega.

Audititoimingute käigus koguti finantsaruannetes esitatud arvandmete ja avalikustatud info ning tehingute seaduslikkuse kohta tõendusmaterjali. Asjakohaste audititoimingute kavandamiseks võttis Riigikontroll arvesse finantsaruannete koostamiseks ja tehingute seaduslikkuse järgimiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, avaldamata arvamust sisekontrollisüsteemi tulemuslikkuse kohta. Auditi käigus hinnati ka seda, kas kasutatud arvestuspõhimõtted on olnud asjakohased.

Ministeeriumis ei ole Riigikontroll teinud raamatupidamise aastaaruande auditit, vaid on sooritanud audititoiminguid, mis on vajalikud, et anda hinnang riigi tehingute seaduslikkuse kohta. Seetõttu ei avalda Riigikontroll arvamust 16. mail 2016. aastal kantsleri allkirjastatud saldoandmiku kui terviku õigsuse kohta.

Riigikontroll leiab, et audititoimingud annavad piisava aluse, et avaldada arvamust Välisministeeriumi majandustehingute seaduslikkuse kohta.

Riigikontrolli hinnang – olulises osas kooskõlas – tähendab, et puuduvad sellised asjaolud, mille esitamine või esitamata jätmine võib mõjutada auditori kasutaja hinnangut Välisministeeriumi tehingute seaduslikkusele. Olulisuse määramisel on Riigikontroll võtnud arvesse nii olulisuse kvantitatiivseid (olulisus summa järgi) kui ka kvalitatiivseid (olulisus sisu ja konteksti järgi) aspekte. Olulisuse hindamisel sisu ja konteksti järgi on Riigikontroll võtnud arvesse nii eksimuste mõju üksikult ja koos kui ka sisemisi ja väliseid mõjutegureid.

Välisministeeriumi raamatupidamise korraldus

Et hinnata Välisministeeriumi raamatupidamise korraldust, auditeeris Riigikontroll, kas tehingute seaduslikkuse seisukohast oluliste valdkondade majandustehingute kajastamine vastab Eesti heale raamatupidamistavale. Selle põhinõuded on kehtestatud Eesti raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid ja riigi raamatupidamise üldeeskiri. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele (Euroopa Liidu raamatupidamise direktiivid, rahvusvahelised finantsarvestuse standardid ja rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid).

Välisministeeriumi tehingute seaduslikkus

Seaduslikkuse auditeerimisel pöörati põhitähelepanu sellele, kas riigivara on valitsetud heaperemehelikult. Heaperemehelik valitsemine tähendab, et riigivara soetatakse, kasutatakse ja

käsitatakse eesmärgipäraselt, otstarbekalt, säästlikult ja tõhusalt ning läbipaistvalt ja kontrollitavalt. Need printsiibid laienevad kõigile tehingutele riigivaraga.

Tehingute seaduslikkuse kohta arvamuse avaldamiseks auditeeris Riigikontroll, kas Välisministeeriumi tehingud on olulises osas sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest ning 2015. aasta riigieelarve seadusest ja 2015. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadusest. Selleks keskenduti riigieelarve täitmise sihipärasusele ja läbipaistvusele, kontrollides, kas Välisministeeriumi investeeringud ja kulud on tehtud sihipäraselt, kas eelarvest on kinni peetud ning kas ettemaksed ja tehtud kulutused on põhjendatud.

Varade soetamisel kontrolliti, kas tehingud on sooritatud, lähtudes riigihangete seaduse põhiprintsiipidest, milleks on säästlikkus ja otstarbekus, võrdne kohtlemine ja proportsionaalsus, läbipaistvus ja kontrollitavus, efektiivne konkurents ning huvide konflikti vältimine. Selleks kontrolliti valikuliselt, kas hangete piirmäära ületavate soetuste puhul on järgitud riigihangete seaduses ette nähtud menetluskorda ja kas väiksemate soetuste puhul on kinni peetud riigihangete põhinõuetest.

Eritähelepanu pöörati ministeeriumi 2015. aasta tehingute seaduslikkuse ja raamatupidamise auditi käigus info- ja kommunikatsioonitehnoloogia investeeringute tegemisele ministeeriumis.

Selleks analüüsisid Riigikontrolli audiitorid 2015. aasta info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) investeeringute planeerimist ning IKT-investeeringuteks ettenähtud raha kasutamist. Muu hulgas selgitati, kuidas ja mille alusel oli koostatud investeeringute kava, millistele projektidele oli planeeritud raha kulutada ning kas ja mis põhjustel projektid olid aasta jooksul muutunud. Samuti selgitati, kas ja millised on IKT-investeeringute rahastamise allikad peale riigieelarve. Suuremate ja olulisemate investeeringute puhul analüüsiti nende seoseid olulisemate arengukavadega.

Riigikontrolli hinnangul on ministeeriumi IKT-investeeringute planeerimine hästi korraldatud, kui ministeeriumis on kokku lepitud ühtsed prioriteetsed IKT-valdkonnad ja/või -projektid, millesse lähemate aastate jooksul investeeritakse, ning kui investeeringuvajadused on kirjeldatud vastavas kavas, mis hõlmab eelarveaastast pikemat perioodi. Olulisemad valdkonnad ja/või projektid investeeringuvajaduse kavas peavad olema kooskõlas ministeeriumi arengukavadega ja kogu riiki hõlmava dokumendiga „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“.

Samuti peab Riigikontroll oluliseks, et investeeringute planeerimine ja tegemine on ühtse juhtimise all. Selleks on vaja, et investeeringute kohta on olemas detailsem jaotus, et investeeringute plaanist kinnipidamist jälgitakse pidevalt, ning kui vaja, muudetakse plaane.

Auditi lõpetamise aeg

Audititoimingud lõpetati mais 2016.

Auditi meeskond

Auditis osalesid audiitor Nele Närep ja vanemaudiitor Angela Onno.

Kontaktandmed

Auditi kohta saab lisainfot Riigikontrolli kommunikatsiooniteenistusest
tel +372 640 0704 või +372 640 0777, e-post riigikontroll@riigikontroll.ee

Auditaruande elektrooniline koopia (pdf) on saadaval koduleheküljel www.riigikontroll.ee.

Auditaruande kokkuvõtte on saadaval ka inglise keeles.

Auditaruande number Riigikontrolli asjaajamissüsteemis on 2-1.8/16/60134/14.

Riigikontrolli postiaadress on:
Narva mnt 11a
15013 TALLINN
Tel +372 640 0700
Faks +372 661 6012
riigikontroll@riigikontroll.ee

Riigikontrolli varasemaid auditeid Välisministeeriumi raamatupidamise valdkonnas

18.06.2015 – Välisministeeriumi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

26.06.2014 – Välisministeeriumi 2013. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

27.06.2013 – Välisministeeriumi 2012. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

27.06.2012 – Välisministeeriumi 2011. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

29.06.2011 – Välisministeeriumi 2010. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus

Kõik aruanded on kättesaadavad Riigikontrolli koduleheküljelt www.riigikontroll.ee

Lisa 1. Hinnangu andmise kriteeriumid

A. Tehingute seaduslikkuse kohta arvamuse avaldamisel tugines Riigikontroll järgmistele õigusaktidele:

- 2015. aasta riigieelarve seadus, §-d 1–2, 8;
- 2015. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadus;
- rahandusministri 16.12.2015. aasta määrus nr 47 „Eelarveklassifikaator“;
- rahandusministri 10.09.2014. aasta määrus nr 30 „Kassalise teenindamise eeskiri“;
- riigieelarve seadus, §-d 30–33, 60, 64;
- riigihangete seadus, §-d 3–7, 10, 13–16, 182, 19–29, 31, 35–41, 44, 46–47, 50, 54, 58, 65–71, 105, 111;
- riigivaraseadus, §-d 2, 4–33, 37–38, 43–44, 46, 55–56, 95.

B. Lisaks hindas Riigikontroll tehingute kontrollimisel kooskõla järgmistele olulisematele õigusaktidega:

- riigilõivuseadus, §-d 38, 270–276, 299–320;
- avaliku teenistuse seadus, §-d 7, 10–11, 21–23, 26, 34–35, 37–46, 52, 57, 61–63, 86–90, 101–104, 107–111, 113, 131;
- sotsiaalmaksuseadus, §-d 1–4, 7–9;
- töölepingu seadus, §-d 1, 4–5, 9–10, 12, 15, 21, 28–30, 33, 42–45, 70–71, 79–89, 91–102;
- töötuskindlustuse seadus, §-d 1, 3–4, 40–42;
- välisteenistuse seadus, ptk 4;
- tulumaksuseadus, §-d 1–4, 40–43, 48–52, 54;
- Vabariigi Valitsuse 21.01.2010. aasta määrus nr 8 „Arengu- ja humanitaarabi andmise tingimused ja kord“;
- Vabariigi Valitsuse 11.06.2009. aasta määrus nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord“;
- Vabariigi Valitsuse 11.06.2009. aasta määrus nr 92 „Puhkusetasu ja keskmise töötasu riigieelarvest hüvitamise kord“.